

HISTORIEN OM DEN FLYGENDE PINGVIN

Å etablere et universitet i Tromsø mente mange var en umulighet. Det var sterke kritikere, både innen faglige, administrative og politiske miljøer.

I 1979 ble jeg formann i legerådet, en slags sjeflege, og i denne sammenheng begynte jeg å holde en del foredrag, bl.a. lederopplæring for leger i samarbeid med daværende direktør Harald Holand. Vi mente at det var for mye alvor i medisinen, og begynte å bruke tegneserier for å få frem poenger. Bl.a. likte jeg spesielt godt Hårek.

I 1984 ble jeg direktør og så at vi hadde en del uløste oppgaver, og snakket vel også en god del om dette hjemme. Det var helt klart at etablering av nevrokirurgi, stråleterapi osv. fremdeles var kontroversielt. Det var snakk om å bygge opp Regionsykehuset og klare seg mest mulig selvforsynt med helsetjenester i Nord-Norge. Med andre ord, det var snakk om virkelig å løfte seg selv etter håret.

Min sønn, som på den tiden var ca. 14 år, kom hjem en dag og sa: "Du pappa, du e så tuillat med Hårek, men her har vi en vits som du sikkert kan bruke". Og det var da noen pingviner som stod nede og en pingvin som fløy, og under stod det: "Vi har sagt til ham at det var umulig, men han ville ikke høre".

Det var begynnelsen på historien om den flygende pingvin.

Den ble brukt i forskjellige møter i sykehuset, og etter hvert begynte man også å snakke mer om pingvinkulturen, og den overførbare symbolikken til sykehusets hverdag. Det at pingvinene er svarte og hvite, det er livet og døden, sorgen og gleden. Etter hvert vokste idéen frem om vi ikke skulle ta den flygende pingvinen i bruk som den nye logo for sykehuset. Dette gikk ikke upåaktet hen. Det var mange som mente det var helt forkastelig. For det første at vi skulle ha en flygende pingvin som logo for et sykehus. Et sykehus hvor vi stelte mye med liv og død. Det at vi hadde en logo som stred mot naturlovene. For det første fantes det ikke pingviner på den nordlige halvkule. For det andre kan de ikke fly. Her var motstand både fra leger og fra sykepleiere, men også andre synes det var helt forkastelig.

Men, standhaftig stod vi på. Vi begynte å snakke om pingvinene som tar et felles ansvar, konferer keiserpingvinene som går mot sydpolen om vinteren. De står ute i $-40/-50^{\circ}$ C med vind, og beveger seg slik at ingen står ytterst hele tiden, ellers ville de ytterste fryse i hjel. Det er hannpingvinene som ruger ut egget, mens hunnpingvinene er ute på havet og søker etter mat. Med andre ord, det sier noe om fellesskap og gjensidig avhengighet, den ene dør uten den andre. Det sier noe om å være utradisjonelle. Og selvfølgelig sier det noe om å klare det umulige.

I forbindelse med Tromsømesse på slutten av -80-tallet stilte representanter fra sykehuset i kjole og hvitt. Dette var bl.a. sjefsykepleier Tove Forsdahl og avd. overlege Stein Høyer på Barneavdelingen. Vi markerte oss skikkelig.

HISTORIEN OM DEN FLYGENDE PINGVIN

Gjennombruddet fikk vel kanskje pingvinen i den første revyen i –89 da det var flere innslag med pingvindrakter. Vi fikk den flygende pingvin på diverse brevark. Etter hvert bygget dette seg ut til også å omfatte en logo med tekst og med en flygende pingvin i.

Vi begynte med egne kalendere med pingvin på. Og etter hvert ble baksiden av permer merket med en flygende pingvin, på samme måte som brevark, penner osv.

Det utviklet seg også på avdelingsnivå mer bruk av pingvin, for eksempel på dagkirurgien. Det var den gipsede pingvinen på Ortopedisk avdeling, barnehagene har barnekoret ”Småpingvinan”, osv. osv.

Etter initiativ fra oversykepleier Jorunn Tunby på Barneavdelingen gikk vi også til anskaffelse av emaljerte pins. Det var vel på begynnelsen av –90-tallet da pinshysteriet kom opp i forbindelse med OL på Lillehammer, og alle som begynner skal nå få en flygende pingvin som pin.

Pingvinen deles også ut til gjester og andre som har gjort seg fortjent til det, og vi har bl.a. opplevd å ha sett en helseminister som har stilt opp på TV med pingvin på jakken, og også på andre fremtredende kjendiser i Oslo-området.

Vi bruker også pingvinen som gave, bl.a. keramikkpingvinen og krystallpingviner.

I RiTø's målsetting er tverrfaglig samarbeid en forutsetning for å kunne møte både våre pasienter på en god måte. Tverrfaglig samarbeid kan ofte være vanskelig. For å oppmuntre og motivere til holdningsendring blant alle våre ansatte laget vi eventyrboka om Evert pingvin og hans møte med et sykehus. Boka er også dramatisert i tekst og lysbilder, og vi arbeider nå med å lage en cd-rom-produksjon.

Den flygende pingvinen ”overlevde” også sammenslåingen med Åsgård sykehus. Fra psykiatrisk hold hadde de sterke motforestillinger mot å beholde denne, fordi dette ble sett på som en ”overkjøring” av psykiatrien. Etter en del diskusjon ble vi enige om at den flygende pingvin skulle beholdes, med endret tekst i logoen.

Sykehuset fikk Pingvinprisen i 1998, og vi har en ekte utstoppet adelepingvin i inngangspartiet.

Når det gjelder den flygende pingvin som logo, så har jo denne vært presentert i utlandet også for utenlandsk besøk. Og jeg tror den har slått meget godt an.

Jeg tror at de fleste i sykehuset har akseptert at pingvinen på mange måter symboliserer pågangsmot, vilje, ståpå-humor, humor, og virkelig vilje til å satse på verdens nordligste universitetssykehus. Vi har vilje til å prøve på det umulige, og at det er utfordrende å ha en slik logo.